

Nr 390.

Av herr **Lindman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 72, med förslag till lag om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriärbete.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 72 med förslag till lag om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriärbete få vi härmed väcka följande motion.

Utöfvere av bageriyrket stå i fråga om tiden för arbetets utförande i en annan och mera strängt reglerad ställning än övriga yrkesutöfvere. Utöver vad 8-timmarlagen stadgar äro de nämligen även underkastade den särskilda lagen om arbetstiden för bageri- och konditoriärbete och därigenom äro de i en mindre gynnsam ställning än övriga näringsidkare. Denna särställning för bageriyrket har sin förklaring i historiska skäl. Det fanns en tid, då nattarbete var allmänt vedertaget inom bageriyrket långt mer än inom andra yrken och utövades i en omfattning, som ur social synpunkt måste anses förkastlig. Detta förhållande har numera, delvis på grund av organisationens ingripande och delvis genom lagstiftningen, upphört, och numera finnes intet skäl att sätta denna näringsgren under speciallagstiftning. Ingen, vare sig arbetsgivare eller arbetare eller utomstående, som är förtrogen med förhållandena inom yrket, torde hysa den farhågan, att, om speciallagstiftningen för yrket upphäves, en återgång skulle ske till förra tidens arbetstidsindelning. Organisationen å arbetarsidan och ännu mer den allmänna uppfattningen såväl bland arbetsgivarna som bland allmänheten skulle lägga absoluta hinder emot en sådan återgång. Under dessa förhållanden anse vi, att ett förnyande av speciallagstiftningen angående arbetstidens begränsning inom bageri- och konditoriyrket icke bör ske, ty det är uppenbart, att sådana undantagslagar icke böra komma till stånd i annat fall än då trängande skäl därför föreligga.

Att den ifrågavarande lagstiftningen innebär en betydande extra belastning å bageriyrket framgår av gjorda utredningar i ämnet. Yrkesinspektörer ha vitsordat, att lagen medför fortsatt morgonarbete med ökad personal, vilket leder till ökad förbrukning av jäsmedel, bränsle m. m. samt försämrad kvalitet hos varorna jämte olägenheter vid distributionen. Riktigheten av dessa iakttagelser beträffande den ökning av driftskostnaderna, som bagerilagen medfört,

har konstaterats av kommerskollegium och icke heller förnekats av socialministern.

Ett särskilt skäl för förnyande av den ifrågavarande lagstiftningen anföres vara det, att det vore önskvärt, att Sverige anslöte sig till den år 1925 föreslagna internationella konventionen angående nattarbete i bagerier. Socialstyrelsen har emellertid anfört, att en internationell konvention på förevarande område, där någon internationell konkurrens knappast förekommer, icke har synnerligen starka skäl för sig. Därjämte finnes det ett annat skäl av avgörande beskaffenhet, som åtminstone för närvarande talar emot en anslutning till konventionen från Sveriges sida. I kungl. propositionen nr 118 upplyses, att internationella arbetsbyråns styrelse vid sammanträde den 28—30 sistlidne januari i anledning av ett utav arbetsgivarrepresentanterna inom styrelsen framställt förslag, beslutit att genom Nationernas förbunds råd till den fasta mellanfolkliga domstolen hänskjuta frågan, huruvida internationella arbetsorganisationen äger befogenhet att utarbeta och föreslå regler, som, i och för tillförsäkrande av skydd åt vissa lönarbetare, samtidigt och vid sidan härav ha avseende på arbetsgivares personliga arbete. Av den överläggning inom arbetsbyråns styrelse, som föregick nyssnämnda beslut, framgår att förslaget om hänvändelse till den mellanfolkliga domstolen i första hand föranletts av de inskränkande bestämmelser angående arbetsgivares eget arbete, som innefattas i det förslag till konvention angående nattarbete i bagerier, varom nu är fråga. Kungl. Maj:t har i det läge, som sålunda inträtt, ansett, att resultatet av den gjorda hänvändelsen bör avvaktas, innan frågan om det förevarande konventionsförslagets ratifikation upptages till avgörande i Sverige. Skälet att bringa vår lag i överensstämmelse med konventionen torde vid detta förhållande hava förfallit.

I åtskilliga punkter går vår nuvarande lag i fråga om begränsning av arbetsfriheten längre än den föreslagna konventionen, i andra fall är denna strängare än vår nu gällande lag. Socialministern har löst denna differens på så sätt, att han upptagit alla de begränsningar i arbetsfriheten, som uppställas i konventionen, men tillika bibehållit alla de inskränkningar, som hos oss hittills varit gällande, men icke äga hemul i konventionen. Härmed åstadkommes en dubbel belastning av yrket inom Sverige.

De skärpningar i den nu gällande lagen, som för vinnande av överensstämmelse med konventionen föreslås, äro i huvudsak två. Enligt första paragrafen i nu gällande lag avser denna arbete för tillverkning »till avsalu» av bageri- eller konditorivaror. I det nu framlagda lagförslaget äro orden »till avsalu» borttagna. Enligt samma paragraf i nu gällande lag äger denna icke tillämpning å rörelse, som bedrivs utan biträde av annan än make och hemmavarande barn. Denna bestämmelse är ersatt med ett stadgande, att lagen icke äger tillämpning å tillverkning för hushållsbruk, vilken bedrivs utan biträde av annan än medlem av hushållet. Bestämmelsen, att lagen blir tillämplig även å brödtillverkning, som icke sker för avsalu, skulle medföra inskränkningar i fråga om arbetsfriheten vid en del statsinstitutioner och kommunala inrättningar ävensom vid tillverkning av bröd för inackorderade spisgäster o. s. v.

Att genom en allmän lag stadga dylika inskränkningar i fråga om statsdriften synes oegentligt och i övrigt är den praktiska konsekvensen av det föreslagna stadgandet icke så undersökt att verkningarna därav låta sig överblickas. Förändringen om lagens utsträckning även till sådant arbete, som bedrivs endast med tillhjälp av make och hemmavarande barn, strider mot grunderna för hela den svenska arbetarskyddslagstiftningen. Denna har nämligen hittills ansetts böra äga tillämpning endast å arbetare i annans tjänst, icke å dem, som arbeta för egen räkning. Den huvudsakliga grunden för lagstiftningen i fråga är nämligen den, att en arbetsgivare icke skall kunna utnyttja en hos sig anställd arbetstagaras arbete under oskäligt lång arbetstid. Att nu göra en avvikelse från denna grundsats innebär en principiell utvidgning av verksamhetsområdet för denna lagstiftning, en utvidgning som är ägnad att ur arbetsfrihetens synpunkt medföra de största betänkligheter. Utredningen i ärendet giver vid handen, att förbudet sannolikt skulle drabba omkring 1,400 hembagerier, sysselsättande cirka 2,000 arbetare. Det skulle innebära en påtaglig orättvisa mot hembageriyrkets utövare.

Med avseende å svårigheten att kontrollera lagens efterlevnad är det också att antaga, att en mängd överträdelser av den nya lagen skulle ske. Redan nu klagas det över den gällande lagens ineffektivitet, beroende därpå att den griper in på områden, där en mängd medborgare anse ett ingripande å lagstiftningens sida för ett övergrepp. Säkerligen skulle förhållandena bliva ännu värre, om man nu skrede till att inom detta yrket förbjuda en man att för egen räkning arbeta så länge han vill.

Socialstyrelsen har föreslagit en lindring i jämförelse med nu gällande lag, nämligen att tiden för arbetets början på morgnarna skulle flyttas till kl. 5. Från bageriidkarnas sida hade man önskat en tillbakaflyttning av begynnelse-tiden till kl. 4 fm. Enligt konventionen är den regelmässiga begynnelsetiden klockan 5, men tiden kan om särskilda skäl därtill förefinnas eller överenskom-melse träffats mellan arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer tillbaka-flyttas till kl. 4. Det är i hög grad beklagligt, att Kungl. Maj:t icke åtminstone följt socialstyrelsens förslag. Även med detta skulle den ökning av driftskostnaderna, som lagstiftningen medfört, i väsentlig mån reducerats.

Då vi av nu anförda skäl icke anse oss kunna förorda ett bifall till prolongering av nu gällande speciallagstiftning för bageriyrket allra minst i dess föreslagna definitiva form, hemställa vi,

att riksdagen måtte avslå ifrågavarande kungl. proposition
nr 72.

Stockholm i mars 1926.

Arvid Lindman.

P. Nilsson,
Bonarp.

E. O. Magnusson.

N. E. Nilsson.

David Pettersson.

Oscar N. Olsson.

John Jönsson.

Cornelius Olsson.

Sven Persson,
Fritorp.

<i>Nils Winkler.</i>	<i>Gunnar Persson.</i>	<i>Birger Christenson.</i>
<i>Carl Arv. Anderson.</i>	<i>Carl Larson, Tönnersa.</i>	<i>Otto Johansson.</i>
<i>Jöran Grapenson.</i>	<i>Ivar Anderson.</i>	<i>Otto Järte.</i>
<i>L. L. Lorichs.</i>	<i>O. Holmdahl.</i>	<i>P. M. Olsson.</i>
<i>Erik Nylander.</i>	<i>Joh. G. Svensson.</i>	<i>Georg Andrén.</i>
<i>P. S. Hedlund.</i>	<i>A. Henrikson.</i>	<i>Ernst Göranson.</i>
<i>G. A. Björkman.</i>	<i>Erik Uddenberg.</i>	<i>Arthur Gustafson, Kasenberg.</i>
<i>Edvard Lithander.</i>	<i>Helge Almquist.</i>	<i>Erik Bernström.</i>
<i>John Hedin.</i>	<i>Bertha Wellin.</i>	<i>Karl Magnusson, Skövde.</i>
<i>Birger Petersson.</i>	<i>P. Valerius Olsson.</i>	<i>Emil Bengtsson.</i>
